

Jókai fantázialényei

- /Ahol a pénz nem isten: Pokolbeli fúria/

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Jokai-jokai-mor-osszes-muvei-1/ahol-a-penz-nem-isten-5660/masodik-resz-5902/a-pokolbeli-furia-596D/>

„...Capitano megmutatta nekem a tudományos könyveiből, hogy mi az a **furia infernalis**. Egy hosszú, két-háromméternyi féreg, a morotvák lakója, mely olyan vékony, mint a cérnaszál, de körös-körül tele van nőve vékony szőrökkel, amik olyanok, mint a csalán tövise, ezeknek a segítségével repülni tud, csigaszerű tekergéssel, sebesen, s ahol mezítelen emberi testrészt talál, azt meglepi, belefúrja a fejét, s utána vonja az egész hosszú fonálestét, a bőr alatt össztekergetik. Minden egyes szőrszálának szúrása a kínok kínja. Aki azt végigszenvedi, belehal, a dühöngésig fokozott fájdalommal. [...] Van neki a fején szarva, mint a szarvasbogárnak, ollója, mint a skorpiónak, szipolya, mint a zanzárónak, szúr, harap és karmol.”

- /Ahol a pénz nem isten: A síró villám/

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Jokai-jokai-mor-osszes-muvei-1/ahol-a-penz-nem-isten-5660/masodik-resz-5902/a-siro-villam-5A80/>

„A **matamáta** rohanva közelített feléje. Tökéletesebb csodaszörnyet az alkotó természet nem gondolhatott ki. Hatszegletű teknője hegyes pikkelyekkel rakva, amik a fején sárkánytaréjjá sorakoznak, szegletes fejéből két ökölnyi szem mered elő, amiknek szempilláik helyett szarvaik vannak, gömbölyű szájából éles fogsorok villognak, s befejezi a rémséget egy ormány, mely az elefántéhoz hasonlít. Fegyvere a vadállatnak: lábain medvemancsok, tépni képesek.”

- /Óceánia - VI. fej. 199. p., megatherion/
(**megatherium** - kihalt dél-amerikai foghíjas őszállat)

„Alant pedig, a fák tövében, a buja fű között feküdt egy óriási megatherion: fekvé alig különb egy idomtalan kősziklánál, hossza négy egész öl, alakja mint a lajháré, irtóztató háta egész dombot mutat, mely a magas füvek közül kiemelkedik, míg idomtalan fejét apró szemeivel, kis gömbölyű füleivel eldugta jól a bozót közé. Egész roppant testét barna kérges bőr fedezte, vastag ránczokkal, oldalai tarkák voltak az apró tengeri csigahéjaktól, mik beléragadtak, mikor meleg napokon a

tengeriszapban hengergőzött, csak az orrlukainál, fülein és kurta farka hegyén volt valami éles, kemény serte. [... A partra jutott tyrusi hajós ölében hozta ki a tenger zátonyai közül kedvesét és a frigyládát; midőn a szárazföldre lépett, leborult arra arczával és hálát adott az Úrnak, ki csodáit érezteti halandó fiaival. Bar Noémi áhitatteljes hangon éneklé el a dicsőítés zsoltárát: «Te benned biztunk eleitől fogva ! Te voltál és te vagy igaz Isten, És te megmaradsz minden időben!>>] Ez énekhangra felemelé idétlen fejét a fűben heverő szörny s irtóztató torkát eltátva, hosszú sikoltó ordítást hallatott, mely inkább hasonlított egy tehetetlen megijedt állat segélykiáltásához, mint a fenyegetés haragszavához. Bar Noémi elébb ijedten kapott kardjához, s szíve megdobbant, midőn e roppant csodafőt két öl hosszú gémnyakával hirtelen kiemelkedni látta; hanem azután nyugodtan dugta vissza kardját s megsimogatta Byssenia szőke fejét, ki remegve bútt keblére, megvigasztalá őt bátor nyugodt szóval: - Semmit se félj; ez állat fogai feketék és tompák. Ez növényevő. Embert nem bánt. Ilyen szörnyek Mizraimban is teremnek, a nagy tavakban, a miknek neve Behemot. Csak hogy nem ily tömérdekek. A fán levő férfi észrevevé a jövevényeket, s néhány kókuszdiót hajítva az ordító szörny torkába, leászott a fáról. A megatherion megengesztelődött, megint letette állkapczáját a földre s úgy morzsolgató fogai között a kemény diókat, mintha csak gabonaszemek volnának azok. A férfi még néhány diót hajigált torkába, mit az állatszörny mindig oly esetlen tátongással fogadott, a minővel a kéthetes libucz engedi magát anyja által etetni, s azután morogva elnyugodott.”

- /Óceánia - IX. fejezet. (204.o.) 209. o. Óceánia istene - Triton/
(Tritón a [görög mitológiában](#) [Poszeidón](#) tengeristen és [Amphitrité ókeanisza](#) (vagy [Prométheusz](#) és [Kelainó pleiasza](#)) fia, félig ember, félig hal tengeri istenség – forrás: wiki)

„Ülve is négy ölnyi magas, lábai aránytalanul rövidek, míg hosszú könyökei térdein nyugszanak. Egész testét kékeszöld pikkelybőr fedi, milyen a tengeri kigyóké, mely a vénségtől vastag ráncokat vetett. Arca hasonlít az emberi archoz, a bőr világosabb kék rajta, mint a test egyéb részein, s pisze, alig kiálló orránál fényesre megfeszül; homloka alacsony, lenyomott, szemcsontjai alól két kiülő szemcsillag mered elő, oly hideg, mint a kő, a rubin fájó piros színével, mely körül fényes aranykarika látszik, mint a halaknál; szája ajkak nélkül, csak akkor látszik, ha felnyitja azt, s akkor szélesen elnyúlik apró gömbölyű két füléig, miket vékony hártya takar.

Fejét fényes aranykorona ékesíti négy felálló hegyes szarvval, derekát gyémántos himzett lepel övezi, mely alól hosszú **fésűgerinces gyílfark** nyúlik le a trón alá kunkorodva.

Így ül mozdulatlanul a szörny évről-évre arany karszékében. Egyetlen jelensége életének, hogy szemeit lomhán alázárja, s évenként egyszer megéhezik, ordítva eltátja száját, azután jóllakik és ismét elhallgat, és egy évig csendesen marad, két kezét térdére fektetve, s mozdulatlan szemeivel bámulva a többi kőcsodákat; érzéketlen minden külbefolyás iránt.”

- /Egész az Északi Pólusig: Az éjsark éléstárháza/

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Jokai-jokai-mor-osszes-muvei-1/egesz-az-eszaki-polusig-AFB2/i-kotet-AFB3/az-ejsark-elestarhaza-AFF8/>

„A jég alatt egy gyönyörű példány **pterodactylust** pillantottam meg. Alakja ugyan nem igen megnyerő. Feje madárfej, de csőrében krokodilfogakkal; nyaka gémnyak, teste szőrtelen, mint a yorkshire-i disznóé, négy lába madárkarmokkal ellátva s denevérszárnyakkal összekötve. Repülő szörny. Ez az őszállatok között az egyedüli faj, melynek zsírja van. Anélkül pedig nincs íze a sültnek. Kiástam a jég alól. Legfelül feküdt, kövérsége fenntartotta. A tapintása elárulta hártya minőségét. Bőre vékony volt, mint a pergamen, s a késnek is engedett. Hátán valóságos szalonna volt; megkóstoltam, kissé hasonlított az íze valamihez a halzsír és avas sajt között; talán a főzésnél majd elveszti a szagát.”

„Egyszer eszembe jutott, hogy a barlang háttérét képező óriási jégcsaporgonához közeledjem, s amint annak átlátszó pillérei közé világítottam lámpásommal, e ragyogó szikrázó tömeg között látszott egyenesen állva, mint egy királyi kísértet, a „**dinornis**”.

Kinyújtott fejével teljes három öl magas madár.

A vízözön előtt egy magasabb bérctalapra menekült föl kurta szárnyaival, öles lábszáraival, s aztán ott várta be, helyéből meg nem mozdulva, míg a jégcsapok körös-körül betakarták.

Gyönyörű állat volt. Három ujjú lábának szárai embercomb vastagságúak, egész teste arasznyszerű hosszú fekete sertével bevonva, mely kemény és vastag, mint a sodrony, míg nyakát és fejét fehér borosta bozontosítja. Csőre fölött magas húskínövés, mely koponyájáig felhúzódik, mint egy sisaktaréj.

Ami pedig rám nézve legérdeklőbb, az öt láb szélességű mell. Micsoda „chevalier de poularde”*-okat lehet ebből szabni. Csakhogy nagyon nehéz volt hozzájutni.”

- /Fekete gyémántok: első rész – Mielőtt ember lett volna a földön/

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Jokai-jokai-mor-osszes-muvei-1/fekete-gyemantok-1E9A7/elso-resz-1E9A8/mielott-ember-lett-volna-a-foldon-1E9A9/>

„Kijön odújából a **rhamporhynchus**, mely sokáig azt hihette magáról, hogy ő is madár, mert szárnyai vannak és madárlábai és hosszú csőre; hanem krokodilfarka és füles lófeje hozzá; most aztán nem tudja, hogy kihez tartozik, s kijön bámulni saját lábnyomait a nedves agyagban.

Előlubickol a **pterodactylus**ok elkésett ivadéka a mocsárból, hattyúnyakán krokodilfőt tátogatva, s bőrszárnyait megsuhogtatja a légben, ha tudna-e még repülni.

És kimászik a partra az óriási **trionyx**, az ősvilági teknőc; nem tekenősbéka, inkább tekenősgyík, oly hosszúra kinyúlik a nyaka és hegyes, pikkelyes farka a kemény pajzsteknő alul, s megkísérli elásni emberfő nagyságú tojását a homokban, ha kikölné azt még a nap.

Ezek már csak bujdosók a pliocén ezredéveiben.

S a parti bozótból hason csúszva előbúvik az éjjeli rabló, a fojtogató **machaerodus**; az óriás macska, mely megöli az egyedül talált elefántot, s barlangjáig hurcolja a bölényt, s tűzszeivel az éjben és sűrűben ragadmány után néz.

A pterodactylus jó, kövér falat. Puha bőre hájtermő a haleledeltől; hanem az nem engedi magát meglepni. Finom hallása van. Az újkori szülött lépését is meg tudja különböztetni, s a tigris mozdulatára visszaveti magát a mocsárba. Jobb neki már az a szárny uszánynak, mint röpnék.

Hanem a trionyx meglephető, az süket. A tigris egy szökéssel a hátán terem, mikor az legjobban takargatja hátulsó lábaival tojását a homokba.

Az ősmacska ismeri ennek a húsát is, jó puha az és ízletes. Az urak is szeretik.

Csakhogy a trionyx nem olyan teknőc, mint a többi. Neki fegyvere is van, a farka. A fejét és négy lábát hirtelen berántva széles teknője alá, pikkelyes farkával mint egy vaskorbáccsal elkezd megátadóját végigverni. A machaerodus e fogadtatásra nem volt készen. Más teknőc engedi magát a hátára fordíttatni s onnan, mint egy tálból a pecsenyéjét szépen kilakmároztatni: ez még verekedni is tud. S a pofont nem adhatni vissza. Páncélja van: köröm nem hat bele.”